

Ismerősöm a múltkoriban egy rövid kis tranzakcióhoz kért tőlem segítséget.

– Neked mindenféle kapcsolataid vannak a számítógépesekkel – kezdte. – Igazán megtehetnéd, hogy segitenél eladni azt a pár darab discet, amit az NSZK-ból hoztam. Valószínűleg kicsit értetlenül nézhettem rá, mert magyarázkodva folytatta:

– Tudod, egyik üzletben sem veszik be, mert azt mondják, tele van disccel a pult. De én tudom, hogy némi protekcióval ezt is el lehet intézni!

Őszintén szólva nem hittem ismerősömnök. Elkértem tőle a tíz darab BASF márkájú floppyba való jószágot, s mindenféle protekciókérés nélkül nyakamba vettem velük a várost. „Majd én megmutatom!” – mondtam magamban! „Majd én megmutatom, hogy ez az egész csak mese, ehhez nem kell semmiféle protekció – átvesszik ezt tőlem bármelyik üzletben.”

BÁV. Fotoelektronik Szövetkezet, RAMOVILL. Ez volt a sorrendje az üzleteknek, amelyeket bejártam. Voltam még az OFOTÉRT egyik viszonteladásai foglalkozó üzletében is, de minden hiába. A disceket valóban nem vették át. A legtisztességesebbek még a Fotoelektronik Múzeum körüli üzletében voltak velem, ahol kerak percc megmondták, hogy ezt a márkát nem szeretik a vásárlók, ezért nem kell nekik. A többi helyen a legkülönfélébb kifogásokkal jöttek. Hogy tatarozni fogják az üzletet, ezért nem kell nekik most új áru, meg hogy nem fér el már a sok számítógépes hóbelevanc, meg hogy az a baj, hogy kettesével előre vannak csomagolva.

Két és fél órai járkálás után, amikor már minden létező üzletet bejártam, föladtam a harcot. Bementem a szerkesztőségbe, szégyenszemre elővettem telefonszámokat tartalmazó noteszomat, s föl hívtam fenti cégek egyikében ismerősömet. Protekciót kértem. Mégsem mondhattam ismerősömnök, hogy ennyit sem tudok elintézni. Meg kellett védenem BIT-LET-szerkesztői hírnevemet! Protektorom nagyon kedves volt, tíz perc türelmet kért, majd visszahívtam és közölte, hogy melyik üzletbe vigyem a kérdéses cuccot. Vittam – átvették, természetesen bizománnyal, s másfél hónap múltán postán el is küldték az érte járó 4400 forintot.

Ismerősöm türelmesen kivárta a hat hetet, majd dicsérőleg vette át tőlem a pénzt:

– Látod, azért van még tekintélye ná-

LUSTRASÁG FÉL EGÉSZSÉG

lunk a sajtónak! – mondta, és hamiskásan mosolygott, miközben becsúszatta tárcájába a pénzt. – Kösz – tette még hozzá.

A tranzakciónak ezzel vége volt. Legalábbis ismerősöm számára. Engem azonban azóta is bosszant a dolog. Nem értek ugyanis valamit. Emlékszem, valamikor, úgy jó tizegynéhány évvel ezelőtt a főiskolán azt tanították, hogy az áruk vásárlóértékét elsősorban a kereslet határozza meg. Amiből következik, hogy amiből több van, mint amennyit vesznek belőle, annak egy idő után lejjebb megy az ára.

Namármost. Ha a kedves turisták meg nem turisták – üzerek, meg éppen csak az utazásukat olcsóbbá tenni akaró honfitársaink lényegesen többet hoznak, de valamely cikkből, mint amennyit más honfitársaink szükségleteik kielégítésére megvásárolnak belőle, akkor

szérintem abból egy dolognak kellene következnie. Nevezetesen, hogy annak az árucikknek egyre olcsóbbnak kellene lennie!

Legalábbis így gondolnám én, a kis laikus, polgárdi. Ismereteim és emlékeim alapján. De nem így van!

Az illetékes cégek ahelyett, hogy kevesebbet kínálva fölvasárolnák a beérkező cuccokat, s kevesebbet kérve értük, el is adnák üzletben – inkább magasan „lebegtetik” az árakat, és nem veszik át az árut, csak attól, akinek kellő ismeretsége van, vagy éppen – mert ilyet is hallottunk már – akinek van kedve a még mindig busás haszonból né-

mi jutalékot lecsípni az átvető számára. – Ejnye, ejnye! – mondaná minderre a segítségemet kérő ismerősöm. És hozzátenné: – Hát hogy gondold te, hogy a piaci törvények, meg az önszabályozás! Hogy gondold te, hogy nemcsak az elveken, de a gyakorlatban is!

S látva döbbenetemet, visszakérdezne: – Tudod te, mi történne, ha ezt csak így hagynánk?

– Mi? – kérdezném én naivan. – Mire ő: – Hát képzeld el, hogy ha hagynánk a piszkos üzletlisséget érvényesülni – hát képzeld el, hogy neked mint BIT-LET-szerkesztőnek legalább 32 oldalas lapot kellene szerkesztened havonta 16 helyett! Hát akarod te ezt? Akarsz kétszer annyit dolgozni ugyanannyi fizetésért? Ja, bocsánat, az más – mondanám én erre. – Így már értem. Akkor inkább maradjon minden a régi ben!

Angyalosi László

BELÜLRŐL

- 18 **Hiroldal** – amelyből megtudhatják, hogy megindult az első magyarországi iskola-fényűzés
- 20 **Vallatő** – kánpadon a Spectrum Microdrive – átlagosztályzata 3,6 – jó –, de nem olyan jó, amilyen lehetne!
- 24 **Vallatő hozzászólás** – egy olvasónk érvekkel veszi védelmébe a szerinte túlságosan „leosztályozott” Aircompot
- 25 **Sorvezető** – még mindig a gépi kódú programozás, immáron a tizenkettedik rész további táblázatokkal és programmal
- 26 **Gyertyafény keringő a jubileum alkalmából** – tessék odalapozni!
- 27 **Programajánlat** – Csillag Péter megoldotta, hogy a ZX81 beszélni is tudjon!
- 28 **Évnyitó** – lassan már egy hónapja nyitva a sulik – mi lesz az idén számítógépgyűben?
- 31 **Hardverötletek** – hogyan szólhat a Spectrum hangja a tv hangszóróján keresztül?
- 31 **Posta** – Lendvai Ottó beolvass nekünk, mi meg továbbítjuk a vámhivatalnak
- 32 **Harmadgépnyerő-, félgépnyerő-, zsákmacska-**megfejtések, nyertések és új feladatok utolsó oldalunkon!

HÍRLEL

Úgy érkezik!

• Érdekes kísérletről kaptunk hírt a budapesti Kvassay szakközépiskolából. Az iskola-újság, iskolarádió után itt az iskolai fény-újság. Az egész nap üzemelő berendezés szerkesztői reggelenként egy órával korábban kezdik a napot, s a különböző információk mellett lehetőséget adnak az iskola diákjainak, tanárainak is, hogy közlendőiket – „apróhírdetéseiket” – közzétegyék!

• A Tudományszervezési és Informatikai Intézet, valamint szerkesztőségünk, a BIT-LET közös pályázatot hirdet középiskolák és általános iskolák számítástechnikai szakköréi számára. A pályázat nyeresége egy HT 1080Z típusú mikroszámítógép. A pályázat részletes kiírását, feltételeit BIT-LET-ünk jövő havi – októberi – számában olvashatják!

• Több könyv kiadásának előkészületeiről hallottunk. Számítástechnikai példatárt ígér a Műszaki Kiadó. Hasonló feladatokat tartalmaz az a könyv, amelynek előkészítése az SZKI-ban folyik, s amely a cég által az idei BNV-n hirdetett sikeres BASIC-vetélkedő feladatait tartalmazza majd. Az Interpress kiadónál is hallottak afféle „kémeink”, hogy efféle terveznek. Csak legyen, aki ennyi feladványt megold!

Baseball

• Dave Johnson, aki a New York Mets baseball-csapat edzője, IBM PC számítógépet használ csapata eredményeinek javítására. A még Amerikában is technokratának számító edző adatbázist hozott létre a „baseball NB I” valamennyi játékosának adataiból. Ezek után a matematikai statisztikát és a valószínűség-számítást hívja segítségül az esélyek kiszámításához, és saját programjaival azt próbálja elérni, hogy a nyereséghez a legjobb esélyű csapatot állíthassa össze. Reméljük, hogy a fanatikus edző eredményeire a Personal Computing nevű újság – amelyben ezt a hírt is olvastuk – visszatér a baseball-idény végén. (Addig is kíváncsian várjuk a hazai baseball-edzők reakcióját!)

Hogy mik vannak?

A BYTE híre szerint 1984 végére 23 amerikai egyetemen 50 000 Macintosh számítógép lesz használatban. Az Apple számítógépgyártó ugyanis konzorciumot alapított Apple University Consortium néven. A konzorcium tagjai nagyon olcsón, 1000 dollárért – plusz adó – kapják a Macintosh

számítógépeket egyetemi alkalmazottak és hallgatók részére. A nyilvánvaló reklám-célok mellett a cég a szerződést arra is akarja használni, hogy a Macintosh gép új alkalmazásokkal gazdagodjon, noha szerződés nem kötelezi az egyetemet arra, hogy termékeiket kizárólag az Apple-nek adják el.

Az Apple gépeket forgalmazó ügynökök vegyes érzelmekkel fogadták a konzorcium létrejöttét. Sok helyen az ügynökök szerződést írnak alá az egyetemi hallgatókkal, miszerint az 5 éven belüli visszavásárlás joga az övék. A konzorcium tagjai híres egyetemek, mint a Brigham Young, Carnegie Mellon, Dartmouth, Rice, Stanford, Yale stb. Az egyetemek környékén – rövid távon – valószínűleg felvirágozik a fekete piac, de hosszú távon nyilván jó befektetés az Apple cégnek. (A hír folytatása a BIT-LET-ben: a vállalkozás bukásába vetett hitük miatt a hazai gyártók hozzá sem fognak hasonló vállalkozáshoz)

Dragon a HCC-rek!

Dr. Simonyi Endre ez év februárjában előadást tartott egy nürnbergi 68XX klubban a HCC-ről. A HCC eredményei alapján együttműködésre kapott javaslatot. A nürnbergiek elmondták, hogy egységesíteni akarják gépeiket, ezért második gépnek minden tag számára DRAGON 64-et vásárolnak közvetlenül az amerikai gyártótól. (A gépet, mint a hasonló teljesítményűek közül a legolcsóbbat választották.) Felajánlották, hogy az együttműködés elősegítésére a HCC klub vezetője részére is küldenek egy gépet. A gép azóta már meg is érkezett, és most a magyar ábcét „tanulja” egy hardvermódosítás segítségével.

Íde tartozik egy árfurcaság: A DRAGON 64 USA-ára 140 dollár, az angliai 225 font (kb. 300 dollár), az NSZK ár 1150 márka (kb. 390 dollár).

olvasni!

Az Oberon International nevű amerikai cég bejelentette új termékét az Omni-Reader-t. Ez a kisméretű eszköz egy A4-es lapokra helyezhető vezetéksínből, egy fényérzékeny olvasófejből és egy mikroprocesszorból áll. A fejet a vezetéksín használatával a szöveg felett kézzel kell vezetni. Az olvasási sebesség maximum 4 másodperc soronként. A mikroprocesszorban létező szoftver elemzi a karaktereket, felismeri a sorokat, továbbítja a mikrogép számára. A szoftver nem szabványos karakterek felismerésére is megtanítható. A termék ára 500 dollár körül várható. (Vége! Már alig vártuk, hogy olvasni is elejtessünk!)

IBM csatormázás

Az IBM tavasszal bemutatta azt a helyi hálózati rendszerét, amely személyi számítógépeit összekapcsolja és rendszerbe foglalja. A piacon már létező helyi hálózatok teljesítménye alatt marad, legalábbis egyelőre. Az Ethernet, Omninet, Aynnet ki-forrott technológiájú termékek, amelyekkel szemben az IBM „csatornaelrendezésként” aposztrofálta saját helyi hálózatát.

A BYTE júliusi számában az IBM-hálózat komoly kritikát kapott:

- a hálózat a PC, PC XT, a PC junior és a hordozható PC összekapcsolására szolgál;
 - 375 kbit/másodperc nyers adatátviteli sebességgel. A felhasználók maximális száma csak 64. A versenytársak átviteli sebessége 1/10 millió bit/másodperc;
 - a felhasználók maximális fizikai távolsága csak 1000 méter. Az adatokat koaxiális tv-kábelek viszik;
 - a hálózat nem támogatja a PC XT-370-es gépet és nem használható arra, hogy az IBM nagygépeihez csatlakoznak;
 - csak 10 Mbyte adatállományon oszthatnak a felhasználók;
 - nincs igazi osztott adatbázis és nincs közvetlen közös memória-hozzáférés.
- A cikk szerint az IBM tudatában van annak, hogy ez a „csatornaelrendezés” csak átmeneti megoldás és az igazi IBM-hálózat csak később jelenik meg. (Figyelem! Csatorna-tisztítók kerestetnek!)

Kompromisszum

Közismert, hogy az IBM ellen több mint egy évtizede a trosztellenes törvény alapján eljárás volt folyamatban, amely egyértelműen az IBM győzelmével végződött. A közel tízéves küzdelmet az Egyesült Államok igazságügyi minisztériuma 1982-ben feladta. Úgy tűnik, hogy a Közös Piac jogászai nagyobb sikerrel jártak. Kompromisszumos megállapodást kötöttek az IBM-mel, amely megfigyelők szerint az első eset arra, hogy az IBM bármilyen külső szerv beavatkozását el-túrta.

Az IBM belement abba, hogy

- a memóriát külön tételként kezelje szerződéseiben;
 - elegendő információt adjon ahhoz, hogy utánzó hardver- és szoftverelemeket kapcsoljanak rendszeréhez; a kapcsolódási pontokhoz időben szolgáltatson információt.
- Amerikai oldalról úgy kommentálták az eseményt, hogy a szerződés az IBM-et csak az új termék bejelentése előtt négy hónappal kötelezi a technikai részletek nyilvánosságra hozatalára. Az ellenérv az, hogy nagygépek esetén ez túlságosan nagy idő, tehát az eladó érdekei ellen való.
- A kompromisszum megkötésének jelentőségét mutatják a következő tények:
- az IBM a tíz közös piaci országban, 25

vállalat keretén belül közel 100 000 embert foglalkoztat, az IBM a nyugat-európai országokban évi 10 milliárd dollár plusz terméket állít elő, főleg európai fogyasztásra, az IBM legközelebbi európai versenytársánál, a CII-Honeywell Bullnál tízszer nagyobb jövedelemmel rendelkezik Európában.

SEIKO a csuklón

A karóra méretű japán számítógép valójában nem jelenti azt, hogy a teljes számítógéprendszert a csuklónkon viselhetjük. A csuklón a rendszernek csupán egy egységét hordjuk. Ez az egység alkalmas egy notesz információinak kezelésére. Az egység négy, egyenként 10 karakteres sort tud megjeleníteni és 2000 karakter tárolására alkalmas két 1000 karakteres lapon.

A karórán található gombok segítségével végigléphetünk az információs lapokon akár soronként, akár négy soronként. A rendszerhez tartozik még egy 50 billentyűs billentyűzet, amelyet elektromágnesesen kapcsoltak a karóra egységéhez, átviteli sebessége 2048 bit/másodperc. Ez a billentyűzet használható az adatrögzítéshez.

A „karóra” tárolóhoz csatlakozhat még egy vezérlőegység, amelyet BASIC-ben való programozáshoz lehet használni. A képernyő a karórán található. (És természetesen mind-ehhez tartozik egy hátizsák, amelyben a karórához kapcsolódókat cipelhetjük.)

a IIc-n a nagy hibaszázalék miatt nem futhatnak. A IIc tervezésénél különös gondot fordítottak a tv-készülékek zavarelhárítására. A mikrogép alapprocesszora, a Motorola 65002, olyan mikroprocesszor-család tagja, amely felfelé kompatibilisnek ígérkezik. A IIc az IBM PC junior komoly versenytársa, és bizonyára sokan veszik majd meg azok közül, akik a mikroszámítógépes verseny elején az Apple oldalára álltak. (További versenytársak Magyarországról: Jonathán-a, Starking-a, Delicesz-d.)

AT & T

Az AT&T, az IBM-mel versenybe szálló mammutcég, júniusban bejelentette IBM-kompatibilis mikroszámítógépét. A PC 6300-as gépet az Olivetti cég gyártja. Processzora a 8 MHz-es Intel 8086-os, 128 KRAM-mal rendelkezik. Képernyője 640*400-as, fix lemezzel, MS-POS 2.11 operációs rendszerrel, az ára 5000 dollár körül van. A PC-bejelentés mellett az AT&T közölte, hogy 3B2 és 3B5 UNIX gépeit ügynököknek is átadja értékesítésre, ezenkívül helyi hálózatok forgalmazását is elkezdte.

A programozott hős

A Heath nevű amerikai cég Hero junior – ifjú hős – néven robotgépet kezdett forgalmazni. A robot járni, angolul énekelni és beszélni tud. Gazdáját ébreszti, játékokat játszik vele és ellátja a ház őrzését is. Alapprocesszora egy Motorola 6808-as chip. Három keréken, távoli vezérléssel lehet mozgatni, hang- és fényérzékelővel rendelkezik. Programozását egy 17 billentyűs billentyűzeten lehet végezni. A robot ára 1000 dollár körül van, magassága 19 inch, súlya 21,4 font. (Együtt élni vele maga a hősiesség!)

Éjszakai foglalkozás

A Mod Tech International egy Master Link nevű IBM PC-hez csatlakozható kiegészítő kártyát dobott piacra 800 dollárért. A kártya szoftverje a kagyló leemelésével automatikusan a mikrogépen futó alkalmazásról a telekommunikációs szoftverre kapcsol át. A Night Onel (éjszakai bagoly) nevű 295 dolláros kiegészítő kártya a rendszert felügyelet nélküli elektronikus posta küldésére és fogadására teszi alkalmassá. (Ajánlott levélnél 3-at, táviratnál 4-et húhokol.)

Managereknek

A Zaisan Inc. nevű amerikai cég ES 3 néven egy olyan terméket hozott piacra, amely egyesíti az IBM PC és egy hang-adat-kommunikációs terminál tulajdonságait. A termék ára körülbelül 5600 dollár, legalábbis a Computer World híradása szerint. Az ES 3 két telefonvonalat használ egyidejű hang- és adattovábbításra. A felhasználó egyetlen billentyű benyomásával tárcsázhat, elektronikus postát küldhet és kaphat, menedzseri „noteszként” is használhatja a készüléket a normál feladatok megoldása mellett. (Reméljük, a felhasználók sem érzik majd úgy, hogy a Zaisan zajosan vonul be az irodájukba!)

Az Apple IIc elődjének az Apple IIe-nek kompakt, jobb teljesítményű változata. A gyártó még 1984-re ígért egy 24 soros folyékony kristályos megjelenítőt is az új géphez. A gép maga egyenértékű egy 128 K-s, 80 oszlopos képernyővel rendelkező Apple IIe-vel, de ára igen kedvező. (1300 dollár a tervezett ár, a bejelentéskor.)

Érdekes módon a IIc nem teljesen kompatibilis az Apple II gépekkel és ezt a „túl jó” elektronikának köszönheti. A szoftvertermékek,

- **bit:** egy kettes számrendszerbeli helyiérték (0 vagy 1)
- **byte (bájt):** 8 bitből álló memória „egység”
- **gépi kód:** a gép saját nyelve, a BASIC utasításokat először erre fordítja le, csak aztán tudja végrehajtani
- **hardware (hárduer):** a gép műszaki-fizikai „teste”
- **interface (interfész):** más gépekhez vagy perifériákhoz való kapcsolódási lehetőség
- **memória:** adatok és programok tárolására szolgáló egység
- **mikroprocesszor (CHIP):** a mikrogép „lelke”, a gép működését vezérlő integrált áramkör
- **nagy felbontású grafika:** ha a gép a képernyőn sok pontot tud külön megjeleníteni
- **periféria:** a géphez csatlakoztatható megjelenítő, tároló és adatbeviteli eszközök
- **program:** feladat végrehajtására összeállított utasítássorozat
- **RAM (angol betűszó):** a gépet használó számára teljesen hozzáférhető (felírható és kiolvasható) memóriaterület
- **ROM (angol betűszó):** csak kiolvasható memóriaterület, amely a gép programozhatóságát biztosító „tudásanyagot” tartalmazza
- **software (szoftver):** mindaz, ami a gépbe „beleírható”
- **szintaxis:** a programíráshoz vonatkozó formai szabályok összessége

VALLATÓ

Gyakorlott inkvizitornak egy idő után elege lesz ugyanazokból a kinző-eszközökből! Hát még abból, ha mindig ugyanolyan az, aki vagy ami a kinpadon van. Talán ez volt az egyik oka annak, hogy újfajta alany elfogynak a Magyarországon pillanatnyilag ismert, elterjedt, vállalatokra érdemes mikroszámítógépek. Ugyanakkor végre nagy mennyiségben, már-már elterjedt a Spectrum Microdrive, ez a nagy hírveréssel beharangozott műszaki csoda, amiről többnyire a tulajdonosok is ellentmondó információkkal rendelkeznek. Így különböző típusú alapgépek helyett egy gyűltünk össze, hogy végre a háttér-visszatérünk számítógépekre is, de eltökélt szándékunk, hogy rendszeresen és módszeresen sorra vesszük a legelterjedtebb perifériákat is.

Kinpadon a SPECTRUM MICRODRIVE

GYÁRI ADATOK:

Jobbára nincsenek. A gépkönyv semmiféle műszaki adatot nem tartalmaz, még a tárolókapacitást sem adja meg, aminek mint később kiderült, oka van. Így az itt következő adatok inkább tapasztalati értékek.

Ára: Angliában 50 font körül, a fél évvel ezelőtti megjelenés óta gyakorlatilag nem változott.

Csatlakozási lehetőségei: két csatlakozóval rendelkezik, az egyikbe az Interface 1, a másikba az esetleges második Microdrive kapcsolható.

Memóriakapacitása: az ígért 85 kbyte helyett 94 és 110 kbyte között.

Méretei: 95×85×45 mm

Súlya: 175 gramm (kazetta nélkül)

KÍNRENDSZER:

Ez elsősorban nekünk, inkvizítoroknak okozott komoly kínokat. A személyi számítógépeknél jól bevált, már élvezetes kínok egy egészen más rendeltetésű eszköznél használhatatlannak bizonyultak. Kicsit úgy éreztük magunkat, mint azok a középkori inkvizítorok, akik jól bevált sötét sziklabörtönük mélyén egyszer csak azt a feladatot kapták, hogy vallassanak ki egy teknősbékát. A spanyolosizma erre alkalmatlan. Így elsőként mi is új kínzóeszközök után néztünk. Nem volt könnyű.

Inkvizítoraink első lépésben megegyeztek abban, hogy a Microdrive önmagában nem vallatható, hiszen csak egy rendszer részeként működik. A Microdrive nem több, mint egy magnetofon. Kazetta és erősítő nélkül pedig egy magnó sem szólal meg. Tehát bizonylag gyorsan egyetértettünk abban, hogy a Vallatás csak úgy lehet eredményes, ha a Spectrum-Interface-Microdrive-kazetta rendszert vizsgáljuk, erre dolgozzuk ki a kínokat. Miután ezt közösen eldöntötték inkvizítoraink, rögtön abban is egyetértettek, hogy ez így nem lesz jó, mert bizonyos részekről külön-külön érdemes beszélni. Mire megfelelően összehavartuk egymást, és az addig tisztán látókkal is sikerült elhívtünk, hogy sötétben tapogatóznak – a következő kínrendszert kínládtuk ki.

1. kín: ára a nyugati piacon

Minthogy a Microdrive közvetlenül nem kapcsolható az alapgéphez, ezért ebben az esetben természetesen, hogy az Interface 1 és a

Microdrive együttes árát vizsgáltuk. A berendezések ára gyakorlatilag a fél évvel ezelőtti megjelenés óta nem sokat változott, jelenleg is 100 angol font körül van. (Kb. 50 az Interface, és ugyanannyi a Microdrive.) Néhány jól értesült inkvizítor hallott már olyan beszerzési forrásokról, ahol féláron kapható ugyanez, és – bár inkvizito-

raink többsége az ilyen mendemondáknak nem hisz –, azért vallatásunk szünetében lopva többen feljegyezték annak a bizonyos átlombeli bécsi boltinak a címét. Mindezekkel együtt, mint az a kapott osztályzatból kitűnik a nyugati árral általában elégedett volt mindenki. A Sinclair cégtől megszokott alacsony árszínvonal nem változott, a berendezések elérhetőek, sőt ahhoz képest, hogy mit nyújtanak, a nyugati piacon olcsónak is ítélték. Az egyetlen hármast osztályzatot adó inkvizítor úgy ítélte meg, a műszaki színvonal alapján olcsóbb is lehetne: ő inkább üzletpolitikát sejt az ár mögött: egy potom árú alapgéphez drágább kiegészítő berendezéseket gyártanak. A gyártó szempontjából egyébként nagyon okos üzletpolitika.

2. kín: magyarországi ár

A Bizományi Aruház elfogadott árait vettük alapul (Interface 20 ezer, Microdrive 25 ezer forint) és – szokás szerint – inkvizítoraink elége-

detlenek voltak. Érdekes a szórása az osztályzatoknak, hiszen a kettős és a négyes között minden érdemjegy megtalálható. Miután a vérmesebbek számon kérték, hogy ki merészelt négyest adni a magyarországi árra – kiderült, hogy a Sinclair típusú gépeknél lehetséges kétféle megközelítés most is bejött. Akik egyszerűen a nyugati árakhoz viszonyítanak, felháborítónak tartják a magas átszámítási kulcsot. Akik azonban abból indulnak ki, hogy még így is ez Magyarországon a legolcsóbb – majdhogynem elérhető árú – gép magasabb osztályzatot adtak. Így érthetőbb a két inkvizítor által adott négyes.

3. kín: kezelhetőség

Ebben a kínban azt próbáltuk vizsgálni, hogy a teljes rendszer (számítógép – interface – háttérmemória) milyen egyszerűen használ-

ható, milyen gyorsan és könnyen érhető el programból vagy direkt utasítással. Mint az osztályzatból kitűnik, inkvizítoraink nem voltak elégedettek ezzel, volt aki így fogalmazott: „sok hókuszpókusz kell ahhoz, hogy egyáltalán megmozduljon”. A tény igaz, jó néhány csillagot és idézőjelet kell beírni, mire a Microdrive megtalál valamit, mégis van magyarázata a jobb osztályzatoknak is. Ezek az újonnan kifejlesztett eszközök egy meglehetősen bonyolult rendszer kiépítését is lehetővé teszik. Az Interface 1 konstrukciója olyan, hogy összesen 64 Spectrum számítógép összekapcsolására alkalmas, egy alapgéphez pedig maximálisan nyolc Microdrive köthető. Így érthetően bonyolultabb utasításokra van szükség, hogy a több lehetséges csatlakozás közül a gép mindig választani tudjon. Kétségtelen, elegánsabb

megoldás lett volna, ha egyszerűbb rendszer esetén egyszerűbb utasítással mozgatható a gép, de talán elnézhető ez a kis testi hiba. Érdekes adat, hogy Angliában éppen azért fogadták el iskolai számítógépnek a Spectrumot, mert azt a bizonyos 64-es kiépítést lehetővé teszi. Így ugyanis – egy képernyőre dolgozva a tanár és a diákok közösen írhatnak programot, oktatási célokra tehát kiválóan megfelel. Örömteli hír lenne, ha ugyanezt a hazai iskolaszámítógépről is elmondhatnánk. Reménykedve néztek egymásra inkvizítoraink, amikor azt kérdeztük, van-e valakinek tapasztalata ilyen összekapcsolásról, sajnos azonban komolyabb szervező munkára lenne szükség ahhoz, hogy itthon ilyen mennyiségű gépet egyszerűen összeszedjünk. Talán majd egy másik vallatásnál.

4. kín: kompatibilitás

Megközelítőleg hasonló kín sem szerepelt eddig soha Vallatónkban, aminek alapvető oka az, hogy a személyi számítógépek egymás-

sal egyáltalán nem kompatibilisek, tehát amilyen program az egyik gépen futtatható, azt a másikat át kell írni. Ez gyakran még az azonos típuscsaládba tartozó berendezéseknél is így van (ZX81, Spectrum vagy VIC 20, Commodore 64). Az azonban jogos igény, hogy egy alapgép többféle háttérmemóriából

azonos programokat be tudjon olvasni. Sajnos a Spectrum Microdrive konstrukciójánál ezt az igényt sem tudták kielégíteni. A régebben készült, normál kazettán tárolt programok nem olvashatók be a gépbe, csak akkor, ha az Interface 1-et és a Micro-

VALLATÓ

drive-ot lekapcsoljuk. Így persze az átjátszás is meglehetősen bonyolult, programozói varázslatokat kell végezni ahhoz, hogy egy kazettán tárolt régebbi program Microdrive-ről futtatható legyen. Ennek ellenére a kompatibilitás magas osztályzatot kapott, ami talán annak az eredménye, hogy inkvizítoraink hozzáértő szakemberek, így a „programlopás” és -másolás összes fortélyát jól ismerik. Az egyszerű felhasználó azonban sokat szenvedhet ezzel.

5. kín: a kazetta konstrukciója

Sok találgatás előzte meg a Microdrive megjelenését. Voltak, akik biztosan tudták, hogy lemezt rejt az igazán „mikroszkopikus” méretű

műanyag doboz. Mások speciális szalagot tippeltek. Ma már nem titok, hogy egy ki-tűnő minőségű szalagról van szó, de a ka-zetta konstrukcióját inkvizítoraink közül is csak egy ember ismerte. Ennek oka talán az, hogy a 2000 forintos kazettát szórakozásból nem szokás szétszedni. Szalagszakadás miatt került sor a tanulságos operációra, amely során kiderült, hogy kb. 5 méter hosszú végtelenített szalagot tartalmaz a kazetta. A végtelenítés rendszere nem különbözik a kisméretű, gyerekeknek készült filmnéző

berendezéstől vagy – akik ezt jobban ismerik – az AKAI cég által bevezetett nyolcsávos Cartridge elnevezésű magnetofonkazettától. A szalag a fej előtt elfutva egy nagyobb át-mérőjű dob külső palástján folyamatosan tekeredik, majd a dob belsejében alul, egy-szer megtekerve kerül vissza a fejhez. Mind-ebből tehát kiderül, hogy a konstrukció nem új, nem különösebben szellemes, ami mégis indokolja a magas osztályzatot, az inkább a méret. Ha néhány évvel ezelőtt egy szá-mítástechnikusként azt mondták volna, hogy ötször öt centiméterben 100 kbyte elfér, nyilván kissé mulatságosnak találta volna a fantazmagóriát. A tény viszont tény, benne van. A kazetták között némi eltérés tapasztalható, amit inkvizítoraink többféleképpen magyaráznak, az egyik lehetséges indok az, hogy a szalaghossz nem pontosan egy-forma minden kazettában. Néhány centi-méteres eltérés már kbyte-okat eredményez-het. Két megjegyzés inkvizítorainktól a konstrukcióra vonatkozóan: „zseniálisan egy-szerű!” és „primitíven megbízhatatlan”. Mű-szaki érdekesség, ami a kazettához kap-csolódik, de inkább a Microdrive intelligens voltát bizonyítja, hogy amennyiben vélet-lenül meggyűrdődik a szalag valahol, arra a területre a drive automatikusan nem rögzít információt. Így esetleg egy-két kbyte-tal csökkent a kapacitás, de biztosan jó a fel-vétel.

6. kín: a kazetta ára a nyugati pia-con (5 angol font)

Az osztályzat nem valami fényes, ami azt jelenti, hogy a kazetta még kint is elég drága. Inkvizí-toraink megegyeztek

abban, hogy a konstrukció és a benne levő anyag nem indokolja a magas árat, való-színűbb, hogy itt ügyes üzletpolitikáról van szó: olcsón vásárolhat bárki alapgépet, a perifériák már kicsit drágábbak, amiből pe-dig a legtöbb kell, tehát a kazetta ára indo-kolatlanul magas. Ez azért is bosszantó, mert természetesen ezt a típusú kazettát kizárólag a Sinclair cég készíti. Érdekes in-formáció az a szokatlan dolog is, hogy je-lenleg gyakran még a nyugati piacon is hiánycikk a kazetta.

7. kín: a kazetta magyarországi ára (2000 Ft)

Az osztályzathoz sok kommentár nem kell, úgy látszik a fentiekben leírt mo-nopolista üzletpoli-tika itthon még ered-ményesebb. Bár valaki úgy fogalmazott, hogy „ez csak félreértés lehet”.

Székelty Jenő:

– A kazettát kézbe véve az ember megeskuszik rá, hogy ez nem működhet. De működik, s nem is akárhogyan!

Gerő Gábor:

– Jó, hogy sokféle plusz szolgáltatást tud!

NagyLucskay László:

– Szeretném, ha minden rajzasztalra kerülhetne egy.

Ila László:

– Régóta várt eszköz, kellemes vele dolgozni.

Kubisch Ferenc:

– Csoda, de jól működik!

Képadon a SPECTRUM MICRODRIVE

8. kín: a rendszer megbízhatósága

Ez ismét olyan téma, amit önállóan nem lehet vizsgálni, csak a hármas rendszert együtt. Alapvető probléma, amit több felvetettek, hogy

a felszerelt Interface 1 az alapgéppel együtt erősen melegszik. Hallottunk erre már zseniális műszaki megoldásokat (gyufáskatulyát kell alátenni, modernebbek radírgumit is használhatnak), de eddig még a Sinclair cég nem vásárolta meg ezeket a szabványokat. Másik gyakori hibalehetőség a csatlakozópontoknál adódik, ráadásul, ha egy csatlakozó eltorlik, nem lehet újat 200 kilométeren belül beszerezni.

9. kín: a géphez adott dokumentáció

A gépkönyv kizárólag használati leírást tartalmaz. Inkvizítoraink véleménye szerint ez ahhoz éppen elég, hogy használni lehessen a berendezést, átlagfelhasználónak tehát megfelel. Aki komolyabban szeretne belepiskálni a dolgokba, az viszont

semmit nem tud meg, még alapvető műszaki adatok sincsenek feltüntetve. Hiába no, a Sinclair cég tud titkot tartani.

10. kín: gyorsaság

Itt az adatok elérhetőségi sebességéről van szó, ami nem azonos az adatátviteli sebességgel. Tehát arról, hogy egy megadott programot vagy más rögzített

információt milyen gyorsan talál meg a Microdrive. Több szemrehányóan említették, hogy a tervezés időszakában nagyobb sebességet ígért a cég, a valóságos viszont a 7 másodperces maximális elérési idő. Az osztályzat mégis elég magas, hiszen ez még így is gyorsabb, mint például a Commodore-rendszer.

11. kín: szolgáltatások

Azt igyekszünk osztályozni, hogy a rendszer milyen lehetőségeket rejt magában, milyen szolgáltatásokat képes nyújtani. Inkvizíto-

raink elégedettek, hiszen ez a rendszer csírájában, néha nehézkesen, de lényegében

mindent tud, amit komolyabb gépek. Ugyanakkor van néhány specialitása is. A 64 Spectrum összekapcsolási lehetőségét már említettük, nem volt szó azonban még arról, hogy egy alapgéphez maximálisan nyolc Microdrive is köthető. A Sinclair cég ajánlása szerint három Microdrive-val végezhető könnyelműen az adatfeldolgozási feladatok, egyik inkvizítorunk véleménye szerint azonban ez nem jelent 300 kbyte háttérmemóriát, csak háromszor 100-at. Egyébként a nyolc microdrive-os kiépítésről senkinek nincs tapasztalata, ennyit egy helyen még senki sem látott.

- 1 kín: szubjektív vélemény

Kommentár nem kell hozzá, inkvizítoraink többsége megszerette ezt az első látásra mulatságos, tudására nézve azonban bámulatos

masinát. Valamennyien egyetértettek abban, hogy a Spectrum zseniális konstrukciója mellé törvényszerű volt kifejleszteni a gyors háttérmemóriát, és abban, hogy ezzel a gép lehetőségei nagymértékben növekedtek. A Sinclair cég ismét olyat csinált, ami olcsó, de a néhány hónapos tapasztalat alapján tisztességesen működik.

Bartók József:
- Szervizelése
sajnos megoldatlan!

Lipovecz Iván:
- Szerintem összemérhető
a komolyabb rendszerekkel is!

Mihályfi János:
- A Commodore-nál
10-15-szor gyorsabb!

Erdői László:
- Szeretném,
ha Sinclair
kicsit strapabíróbb
kivitelben
is gyártaná a gépet.
Mert aki komolyabban
munkára akarja használni,
az csak akkor tegye,
ha FORRÓN
szereti a gépet!

Rauscher Attila:
- Többet reméltem
és többet is ígértek!

A SPECTRUM MICRODRIVE VALLATÁSNAK EREDMÉNYE

K I N O K	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	ÁTLAG
1. KINÁR - NYUGATON	4	3	5	5	4	4	4	4	4	4	4.1
2. KINÁR - ITTHON	3	1	2	4	4	4	3	3	1	4	2.7
3. KINÁKEZELHETŐSÉG	4	3	4	4	4	4	4	4	4	4	3.7
4. KINÁKOMPATIBILITÁS	4	3	5	5	4	4	4	4	4	4	4.3
5. KINÁKAZETTA KONSTRUKCIO	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4.1
6. KINÁKAZETTA ÁRA NYUGATON	4	3	4	4	4	4	4	4	4	4	3.2
7. KINÁKAZETTA ÁRA ITTHON	2	1	1	1	1	2	1	1	1	2	1.5
8. KINÁRENDSZER MEGBIZH.	4	3	4	4	4	4	4	4	4	4	3.7
9. KINÁDOKUMENTACIO	4	3	5	5	4	4	4	4	4	4	4.1
10. KINÁGYORSASAG	4	3	5	5	4	4	4	4	4	4	4.3
11. KINÁSZOLGALTATÁSOK	4	3	5	4	4	4/5	4	4	4	4	4.1
+1 KINÁSZUBJEKTIV VELEMENY	4	4	5	5	5	5	5	5	5	4	4.2
ÁTLAG	3.7	2.9	4.2	4.1	4.8	3.9	3.5	3.8	2.7	4.1	3.6

HOZZÁSZÓLÁS AZ AIRCOMP VALLATÓHOZ

A BIT-LET-ben olvastam az AIRCOMP tesztelését. Meglepett a BASIC-re adott gyenge osztályzat. Egy éven át a „szappantartón” is programozok és – gépkönyv hiányában – magam is találtam több „finomságot” a nyelvben. Remélem, az új gépkönyvben felfedik a lehetőségeket azok számára, akiknek nincs idejük kitapasztalni azeket. A gép – különösen BASIC-je miatt – többre hivatott a pár száz szériánál. A sok jó tulajdonság közül az egyik a stringkezelése, amit ilyen formában sem a HT-1080Z, sem a Commodore 64 nem tud. Ezek a gépek, ha pl. A\$-be egy függvényt adunk be $(x^2+3x-2x^5)x$ megadása után VAL(A\$)-re nem számolják ki a kifejezés értékét, így elég körülményes egy-egy függvény bevitel. Az AIRCOMP-nál egyszerűbb a dolog. Ha pl. egy egyenlet gyökeit akarjuk kiszámolni (a Newton-Raphson módszer), az egyenlet és deriváltjának bevitelét egyszerű INPUTTAL megoldhatjuk:

```
10 INPUT "AZ EGYENLET": A$
20 INPUT "A DERIVALT": B$
30 INPUT "KEZDETI X ERTEK": X
40 X=X-(VAL(A$)/VAL(B$))
50 IF ABS(VAL(A$)/VAL(B$))>1E-7 THEN GOTO 40
60 PRINT "AZ EGYIK GYOK": X
70 GOTO 30
```

Ez a programcska természetesen a felhasználástól függően javítható, bővíthető. (A polinom gyökeit pl. harmadfokú egyenletnél a kezdeti $X=10000/0$; -10000-nél megkapjuk. Célzerű a beíráskor pl. $x+2$ alak helyett az $X*X$ -et használni, mert a gép negatív számokat nem tud hatványozni.)

Szerintem ez egy nagyon jól használható interpreter, többet érdemel a gép. Ennyit az AIRCOMP védelmében. Ha van rá lehetőség, szívesen részt vennék a PRIMO tesztelésében. Remélem, az a gép is sok kellemes meglepetést tartogat.

Kovács Barna egyetemi hallgató, Szeged, Szilléri út 51/b.

**A szerkesztő azért van,
hogy a lap olyan legyen,
mint amilyenek az olvasói!**

Köszönjük hozzászólását. Ami levele utolsó mondatait illeti: egyelőre elképzelésünk sincs róla, mikor kerül sor a PRIMO tesztelésére. Tudja, még meg sem jelent a gép, amikor följánlottuk a gyártónak – adna kölcsön tesztelésre 1-2 gépet inkvizitorainknak. Mégis jól jön egy kis ingyen reklám. Persze mindent megígérték. Azóta lefolyt egy félévnyi víz a Mississippin, de a primósok nem nagyon izgatják magukat, hogy sorra kerülnek-e valaha a Vallatóban.

KERAVILL X MEV
μELEKTRONIKAI
MÁRKABOLT EMO
BP.V., MŰZEUM krt.11.

**MIKROELEKTRONIKA:
A JÖVŐ A JELENBEN.**
★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★
**FÉLVEZETŐK,
INTEGRÁLT ÁRAMKÖRÖK,
MIKROPROCESSZOROK
ÉS CSATLAKOZÓIK.**
SZAKTANÁCSADÁS, CSOMAGKÜLDŐ SZOLGÁLAT.

A 16 bites INC és DEC utasítások után most a 8 bites INC és DEC utasításokat ismertetjük:

Utasítás:	Kódja:	Flagok:	C	Z	P/V	S	N	H
INC r	8*r+4		↓	V	↓	0	↓	↓
INC (IX+d)	DDH 34H ill. 221 52		↓	V	↓	0	↓	↓
INC (IY+d)	FDH 34H ill. 253 52		↓	V	↓	0	↓	↓
DEC r	8*r+5		↓	V	↓	1	↓	↓
DEC (IX+d)	DDH 35H ill. 221 53		↓	V	↓	1	↓	↓
DEC (IY+d)	FDH 35H ill. 253 53		↓	V	↓	1	↓	↓

Az r értéke 0-7 lehet, az LD utasításoknál megszokott módon, vagyis az egyes regiszterek számozása:

A	B	C	D	E	H	L	(HL)
7	0	1	2	3	4	5	6

Tehát INC C kódja $8*1+4=12$, DEC (HL) kódja $8*6+5=53$ a tízes számrendszerben. Emlékeztetünk rá:

DEC HL a HL regiszterpárban tárolt 16 bites számot csökkenti eggyel:

DEC (HL) a HL regiszterpárban tárolt számot változatlanul hagyja, hanem ezt a számot mint memóriacímeket értelmezve az illető memóriarekesz tartalmát csökkenti eggyel.

A HL-re vonatkozó utasításkód elé kiírva a 221, ill. 253 utasításkódot az eddigi szokásnak megfelelően, IX-re ill. IY-ra vonatkozó utasítást kapunk. Ezek az utasítások azonban nem 2, hanem 3 byte-osak, pl.:

INC (IX+d), ha $d=C2H$, akkor a programtárban:

DD	34	C 2	, vagyis
221	52	194	

alakban tárolható. A d a DJNZ kapcsán megismert dis szerepét játssza: a processzor az IX regiszter tartalmának változatlanul hagyásával megszámlálja az IX+d összeget, majd ezt memóriacímeként értelmezve csökkenti a szóban forgó memóriarekesz tartalmát.

A kódok felsorolásánál újdonság a „Flagok” rovat. A sorozat negyedik részében (1984. július 19.) már említettük, hogy a Z80 processzornak van egy F jelű regisztere. A PUSH és POP utasításoknál (8. rész, 1984. augusztus 16.) szó volt az F regiszter eléréséről. Mostani utasításainkban azonban nagyon fontos szerephez jut az F regiszter: az INC végrehajtása során nemcsak az utasításban kijelölt regiszter ill. memóriarekesz tartalma változik, hanem az F egyes bitjei is. Ezeket a biteket mint jelzőket (flag = zászló) használják egyes utasítások. Korábban azért nem emlegettük, mert a 16 bites INC és DEC utasításokat is beleértve – az eddig ismertetett utasítások nem módosították az F bitjeit. (Szigorúan nézve az LD A, I és az LD A, R kivételek, módosítják a flageket.)

Az F regiszter 8 bitje közül 6 bit kapott nevet a Z 80 leírásban:

7	6	5	4	3	2	1	0
S	Z	X	H	X	P/V	N	C

S: Sign (előjel)
Z: Zero (nulla)
H: Half carry (BCD átvitel)
P/V: Parity / Overflow (javítás/túlcsordulás)
N: kivonás
C: Carry (átvitel)

Az utasításkódok táblázatában a . azt jelenti, hogy az illető bit nem változik a művelet elvégzése során. † jelöli, hogy a bit értéke a művelet végeredményétől függ, 0 ill. 1 pedig azt, hogy a bit értéke a végeredménytől függetlenül 0, ill. 1 lesz.

A P/V oszlopban a V arra utal, hogy ez a bit a művelet végzése során túlcsordulásjelző szerepet tölt be.

Ennyi újdonság egyszerre talán sok is, ezért a részleteket apránként fogjuk leírni. Most csak annyit, ha az INC vagy DEC művelet végeredménye 0 lesz, akkor a Z bit 1 lesz, egyébként a Z bit 0. Ne csodálkozzunk: az INC eredménye is lehet 0: ugyanis $255+1$ elvégzésekor az eredmény 0, és a Z bit 1 lesz. Az S egyszerűen a végeredmény legmagasabb helyiértékű (7.) bitjének másolata.

A flagok szerepe majd akkor lesz világos, ha értéküket fel tudjuk használni (pl. feltételes ugró utasításokban).

A következő utasítás, amivel megismerkedhetünk, a 8 bites összeadás:

Utasítás:	Kódja:	Flagok:	C	Z	P/V	S	N	H
ADD A,r	128+r		↓	V	↓	0	↓	↓
ADD A, (IX+d)	DDH 86H ill. 221 134		↓	V	↓	0	↓	↓
ADD A, (IY+d)	FDH 86H ill. 253 134		↓	V	↓	0	↓	↓
ADD A, n	C6H ill. 198		↓	V	↓	0	↓	↓

Az utasítások kódolásánál ne felejtkezzünk meg arról, hogy az (IX+d) ill. (IY+d) típusúak esetében a kód 3 byte-ot foglal el a memóriában: az első kettő a táblázatban szereplő 2 byte, a harmadik a d értéke (1 byte).

Az ADD A,n forma kódolása két byte-on történik, a második n értéke: amennyit az A regiszter tartalmához hozzá kell adni. A végeredmény minden esetben az A regiszterbe kerül.

Ha pl. A tartalma 42
C tartalma 57

akkor a 129 kódú ADD A,C hatására A tartalma 99 lesz, C változatlanul 57 marad.

De mi lesz a $112+107$ vagy a $112+157$ összeadás eredménye?

Kísérletezésre kapható Olvasóinknak egy kis BASIC programot ajánlunk a HT 1080 Z-re kidolgozott változatban. (Írták: Brányi László és Szenttornyai László.) Gépi kódú részlete az ADD utasítást hajtja

```

10 REMAB+F.....
20 DIM B$(7)
30 DATA "SIGNUM (ELOJEL)", "ZERO", "NEM HASZNALT", "HALF CARRY", "NEM HASZNALT"
35 DATA "PARITY/OVERFLOW", "KIVONAS", "CARRY"
40 DATA 33,238,66,126,35,134,245,193,35,119,35,113,201
50 FOR N=7 TO 0 STEP -1
60 READ B$(N)
70 NEXT
80 FOR N=17138 TO 17150
90 READ P
100 POKE N,P
110 NEXT
120 CLS
130 INPUT "A ERTEKE";A
140 IF A<0 OR A>255 THEN 130
150 POKE 17134,A
160 INPUT "B ERTEKE";B
170 IF B<0 OR B>255 THEN 160
180 POKE 17135,B
190 POKE 16526,242
200 POKE 16527,66
210 C=USR(0)
220 PRINT "AZ OSSZE =";PEEK(17136)
230 F=PEEK(17137)
240 FOR N=7 TO 0 STEP -1
250 PRINT B$(N),
260 IF F=2*1N THEN F=F-2*1N:PRINT ":1" ELSE PRINT ":0"
270 NEXT
280 GOTO 130
    
```

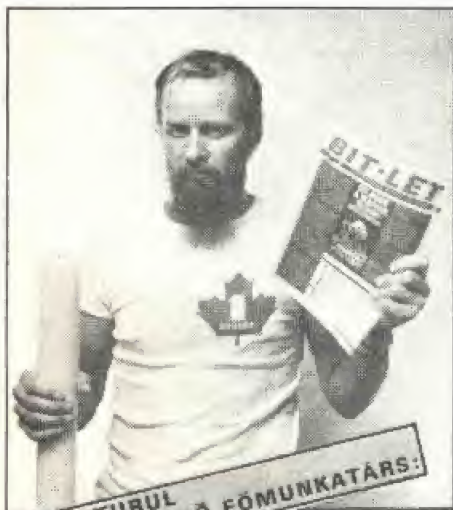
vége, a BASIC pedig kijelzi, az F regiszter bitjeit. Javasoljuk, hogy jól figyeljék meg, milyen összeadások eredményénél lesz a C flag értéke 1. (Vigyázat! a C regiszternek nincs semmi köze a C flaghez, csak a nevük hasonló!) A programot vegyük fel kazettára, mert csak egyszer indítható el biztonságosan!

Szőkely Jenő

JUBILEUMI SZÁM

Kedves olvasóink, hiszik, nem hiszik, éppen egy éve történt, hogy a hazai sajtóvilágba berobbant egy új „lapocská”, az ÖTLET számítástechnikai melléklete, a BIT-LET! Képzeltetik, milyen megrökönyödéssel vettük tudomásul mi, a lap készítői, hogy lapunk pillanatok alatt elfogyott. Ennél csak

az jelent nagyobb örömet és némi meglepetést, hogy az érdeklődés voltaképpen azóta sem csökkent. Az eddig megjelent tizenegy szám közül legalább hat hiánycikként fejezte be pályafutását az újságosoknál. Mondják, hogy az öndicséret mindig bűdös. Így hát további mellődöngetés helyett hadd mondjuk el Önnek, kedves BIT-LET-hívő olvasónk, hogy azért vannak még gondjaink, így a tizenkettedik szám körül is. Kevés a pénzünk, egyetlen számítógép van a szerkesztőségünkben – az is csak néha működik –, egyetlen egy világhírű és színvonalú mikro-

**TÖRÖK TURUL
ALLANDÓ KÜLSŐ FŐMUNKATÁRS:**

– Hoppá! Megint öregedtem egy évet?
– Kívánom a BIT-LET-nek (és magamnak) hogy a következő néhány évben sokkal kevesebbet dolgozzanak: pedagógusok és diákok százai áraszák el a szerkesztőséget zseniális és hasznos ötleteikkel illetve azok megvalósításával.

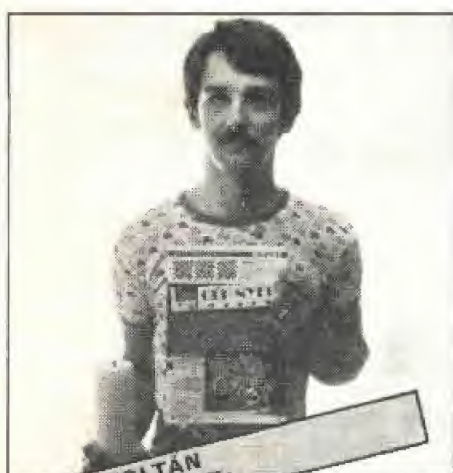
**POGÁNY GYÖRGY
VALLALATI ROVAT:**

– Kívánom a BIT-LET-nek, hogy a Sinclair és a Commodore cég közös képviselője térdepelve könyörögjön, hogy a „kemény” forint, hatalmas magyarországi piacra való tekintettel végre hirdethessen a BIT-LET-ben.

**SZÉKELY JENO
POSTA ÉS SORVEZETŐ ROVAT:**

– Mivel éppen rohanok, így csak annyit mondhatok: még száz évet a BIT-LET-nek!

**KIRÁLY ZOLTÁN
REJTVÉNYROVAT:**

– Sok-sok lelkes olvasót és sok olvasói levelet. Itt nem az olyan levelekre gondolok, amikben a Spectrum bécsi árát kérdezik, hanem ötletekre, érdekes közlésekre, hozzászólásokra, programajánlatokra.
– A fél-, harmad-, stb. gépnyerőnek sok-sok kisorolandó nyereményt és kevesebb olyan megfejtőt, aki a négy mondatban megoldható feladatot tizenkét oldalon keresztül bizonyítja.
– A Vállalati minél több vállalati való gépet.
– A Hírrovatnak több hazai vonatkozású jó hírt pl.: A csincsetanyai tsz melléküzemága megkezdte az IFICOM nevű mikrokomputer gyártását, mely kompatibilis az IBM PCjr-rel. Ára kb. 8000 forint lesz, s ez évben várhatóan 20 000 darabot exportálunk belőle Japánba!

**PRIBELSZKY PÁL
MŰVÉSZETI SZERKESZTŐ:**

– Mindenki a Super BIT-LET-et óhajtja. Amit én szeretnék, az ennél sokkal hétköznapibb.
1. Angyal (szerkesztőnk) ne az utolsó éjjel jöjjön rá, hogy lehetne még jobb a másnap nyomdába induló lapszám.
2. Imrénék (Domokos, a tördelő) a vernyomása ne emelkedjen vészes magasságokba, amikor egy-egy új „trükköt” kell megbeszélnie a nyomdával.
3. Jómagam pedig a Personal Computing táviratát várom, melyben csillagászati honoráriumért laptervező grafikusnak szerződteknék – s én akkor a BIT-LET-et választom!

**DOMOKOS IMRE
TÖRDELŐSZERKESZTŐ:**

– Színes borítót, szép fekete betűket, valamivel fehérebb papírt, sárga irigységet a konkurrenciának, sok zöld színű bankjegyet a lap pénztárának, rózsaszín felhőket az olvasóknak, és mindehhez szép álmokat!

Nem vitás, hogy az 1983–1984-es tanév forradalmi lépés volt a hazai oktatásban. Megindult végre szervezett keretek közt a számítógép használatának, s – egy szinttel feljebb – programozásának oktatása minden magyar középiskolában.

Hogy efféle forradalmi tettet ez a tanév hoz-e? Meg hogy a tavaly megkezdett munka hogyan folytatódik – ki ne lenne rá kíváncsi? Azok voltunk mi is, így hát **tanév eleji beszélgetésre kerestük meg Páris Györgyöt, a Tudománysszervezési és Informatikai Intézet igazgatóját.**

BIT-LET: – Kezdjük néhány adattal. Hány mikroszámítógép van pillanatnyilag az iskolákban?

Páris György: – Körülbelül 2500 gép van a közép- és felsőoktatási intézményekben. Ezeknek zöme HT, ma már kevesebb az ABC 80, s körülbelül 300–400 a Commodore-ok, Spectrumok, ZX-ek s más nyugati, illetve hazai gyártmányú gépek száma.

BIT-LET: – Elegendő ez?

Páris: – Attól függ, hogy mire. A pillanatnyilag meglévő anyagi eszközök semmiképpen sem teszik lehetővé, hogy a szakköri keretből kilépjünk, s általánossá és kötelezővé tegyük a számítástechnikát. Nem szerepel tehát a közeljövő terveiben, hogy a számítógép-alkalmazás tömeges oktatását megváltoztassuk a programozás tömeges oktatásával. Ezek az ismeretek egyelőre csak a szakkörökbe járó legjobbakhoz jutnak el. Persze ez is tömeget jelent, csak nem öleli föl a középiskolások nagyobb részét. Egyébként sem változott meg az a koncepció, miszerint a feladat a gép használatának a számítástechnika alkalmazási ismereteknek a megtanítása!

BIT-LET: – Ezerint új gépek vásárlására nem is kerül sor ebben a tanévben?

Páris: – De igen! Természetesen a meglévő anyagi eszközöket fölhasználjuk. Újabb gépek kerülnek majd a középiskolákba – s nem is akármilyenek! Szeretnénk ha már az új 64 kbyte-os HT gépekkel bővíthetnének az iskolák gépparkját. Célunk az, hogy a „gép minden iskolába” cél teljesülése után a „2–3 gépet minden iskolába” célkitűzés is mielőbb megvalósuljon.

BIT-LET: – A gépek számának növelése mellett gondolnak-e arra is, hogy a gépekhez nagyon kellene a nyomtató! Ez szinte elengedhetetlen feltétele a programozás oktatásának!

Páris: – Szerintünk nem elengedhetetlen feltétel, de jó ha van! Mindenképpen szeretnénk, ha nem is ma, s nem is az idei tanévben, de minél előbb legyen legalább egy nyomtató mindenütt, ahol egynél több gép van! Sőt azt is szeretnénk, ha floppy is kerülhetne mellé! Fontosnak tartjuk ezt, nemcsak azért, mert így jobban használhatók a gépek, hanem mert a számítógép alkalmazása során jövődő munkahelyeiken is

ezekkel az eszközökkel kibővített gépekkel találkozni majd a gyerekek. Mindennek persze komoly anyagi és műszaki előfeltételei vannak. Hiszen ma már a printer illesztéséhez szükséges interface megvásárolható a HT géphez, de a floppy még nincs kész. Első „körben” azt tartjuk reális célkitűzésnek, hogy minden megyeszékhelyen legyen még ebben a tanévben egy olyan hely – mondjuk a pedagógiai továbbképző központokban, vagy valamelyik számítógépes klubban – ahol szívesen látják a pedagógusokat, diákokat. Ahová tehát bármikor elmehetnek, ha programkírásra van szükségük.

BIT-LET: – Számítógépes klubokat említett a megyeszékhelyeken. Vannak ilyenek mindenütt?

Páris: – Még nincsenek. Legalábbis nem mindenütt. De a közeljövő nagyon konkrét elképzelései közt szerepel az is, hogy a Neumann János Számítógéptudományi Társaság kezdeményezésére közösen mindenütt indítsunk ilyen klubot. Ezek az oktatási munkát is segítő központok, tapasztalatcsere fórumok, a hobbi szintű és a „profii” mikroszámítógépes munkát egyaránt segítő helyek lennének.

BIT-LET: – Beszélgetésünkben eddig iskola alatt mindig a középiskolákat – elsősorban a gimnáziumokat és szakközépiskolákat értettük. Mi lesz az általános iskolákkal? Mikor ismerkedhetnek meg a számítógéppel a legkisebbek?

Páris: – Ha valamilyen forradalmi változás lesz ebben a tanévben, akkor az éppen az általános iskolákban várható. Már régebben elhatároztuk ugyanis, hogy az idei tanévben elkezdjük ezeknek a felszerelését is. Sajnos csak elkezdni tudjuk, ami nem kizárólag anyagi kérdés! Bár hozzá kell tennem, hogy momentán pénzzel sem győznénk, hogy 4700 általános iskolának gépet adjunk. De ennél is lényegesebb dolog, hogy míg a középiskolákban megengedhettük, hogy egyik percről a másikra „bedobjuk” a sulikba a gépeket, ugyanezt az alsófokú oktatásban nem tehetjük meg. Sem a diákok, sem a tanárok miatt! Jóval komolyabb felkészülésre van szükség, nehogy több kárt okozzunk, mint hasznot. Így hát ebben a tanévben amolyan kísérleti jelleggel az iskolák egy kis részébe adunk gépet. Ezeknek az iskoláknak kivétel nélkül lesz szakmai patrónusa – vagy egy felsőoktatási intézmény, vagy egy szakmailag felkészült szakintézmény vagy egyszerűen csak egy olyan középiskola, ahol jól megy a számítástechnika oktatás. Az Országos Pedagógiai Intézet feladata, hogy összeállítson egy kísérleti tananyagot, s ehhez szükséges kiadványokat – ha nem is tankönyvet, de valamiféle jegyzetet megjelenessen. S természetesen mindemellett a kísérletben közreműködő pedagógusokat aprólékosan föl kell készítenünk a rájuk váró feladatra!

BIT-LET: – A pedagógusokat képző intéz-

mények diákjai tanultak s tanulnak számítástechnikai ismereteket?

Páris: – A tanárképző főiskolákon több mint 15 éve elkezdődött az oktatás. A tanítóképzők most kapnak majd gépet, éppen az említett általános iskolai kísérlet kiszélesítésének, folytatásának előfeltételeként.

BIT-LET: – Milyen gépek kerülnek az általános iskolákba? Hiszen a HT gép körül így is voltak viták. Az azonban szinte biztos, hogy egy 6–10 éves gyerek oktatására fika nélküli gép szinte alkalmatlan, de legalábbis nem túlságosan csábító eszköz!

Páris: – Sajnos erre a kérdésre határozott választ ma még nem tudunk adni. Többféle próbálkozásunk van. Tájékozódunk a lehetőségek közt. Sajnos nem minden potenciális üzleti partner tűnik megbízhatónak. Akadt cég, amely lelkesen vállalta az általános iskolák felszerelését, ám a mutatóba kért öt gépet hónapok eltelte után sem adta ide! Könnyen lehet tehát, hogy végül is egyetlen partnerként ismét a HT marad, igaz most már az új finomgrafikás géppel!

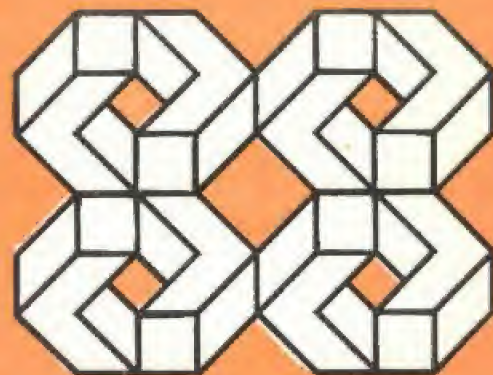
BIT-LET: – Programnyelvek Van-e már valamiféle elhatározás ebben az ügyben. Marad csak a BASIC vagy ha nem, mi jön helyette, mellette?

Páris: – A BASIC semmiképpen sem szűnik meg! Ez az, ami biztos. Úgy gondoljuk, hogy ez egyelőre a programozás eszperantója, s mint ilyet továbbra is oktatni kell! Mellette ha nem is erőltetni, de hagyni kell más nyelvek terjesztését, oktatását. Később pedig el kell határozni, hogy hol milyen nyelveket érdemes tanítani. Az már ma is biztos, hogy a felsőoktatásban a PASCAL, a FORTH, a LOGO, az ELAN és a FORTRAN ismét sorban számításhoz. A középiskolákban nagy fantáziát látnánk a FORTH nyelvben, ráadásul ez már készen van, működik a HT gépen. De hozzá kell tennem, nem eldöntött tény, hogy ez lesz-e? Meg akarunk nézni más lehetőségeket is. Az általános iskolákban pedig igazán nagy sikere a LOGO-nak lehetne.

BIT-LET: – Végül, hogy ki ne maradjon beszélgetésünkben: mi a helyzet a számítógép, oktatást segítő eszközként való terjesztésével. Használják?

Páris: – Azt hiszem, egyre többen. Különösen a nyelvszakos, valamint a biológia, kémia és fizika szakos tanárok vetették bele magukat a témába, s egyre több programot készítenek, kínálnak nekünk is megvételre. Hogy ez a dolog is halad, azt ékesen bizonyítja az a tény, hogy az elmúlt másfél hónap alatt mintegy 700 oktatást segítő programot vásároltak meg tőlünk az iskolák, s ezzel már majd háromezere emelkedett az eladott kazetták száma. Ha ehhez még hozzáveszem, hogy minden kazettáról legalább 1–2 másolat készül, nos akkor nyugodtan mondhatom, hogy ma már szinte nincs olyan középiskola az országban ahol legalább 1–2 tantárgyban ne használnák a számítógépet!

PROP-FINREC állóeszköz-nyilvántartási programcsomag

A PROP-FINREC programcsomag a számviteli szempontú állóeszközgazdálkodás területén használható fel.

FELHASZNÁLÁSI LEHETŐSÉGEK

A következő feladatok elvégzését teszi lehetővé.

- az állóeszköz adatainak naprakész, on-line típusú nyilvántartását,
- az állóeszközmozgások rögzítését,
- az állóeszközök értékcsökkenésének elszámolását és a leltár számítógépes feldolgozását.

ÁLTALÁNOS JELLEMZŐK

A rendszer két dialóg és egy batch programból áll. Ezek:

- az AGR állóeszköz-nyilvántartást végző dialóg karbantartó program,
- az ERTCSOKK az állóeszközök értékcsökkenését elszámoló batch program és
- a LISTAZO a rendszer listáit előállító dialóg program.

Az AGR dialóg program segítségével lehet on-line módon a rendszer két törzsállományát létrehozni és karbantartani. A MASTERFI nevű file-ban helyezkednek el az állóeszközzel kapcsolatos adatok és az egyes állóeszközhöz tartozó leltáradatok. A STRUCTFI tárolja az egyes állóeszközhöz tartozó tartozékok adatait. Az állóeszközök rekordjai a leltári számon keresztül elérhetők. A tartozékok rekordjaihoz csak az állóeszköz törzsállományon keresztül lehet hozzáférni.

Az állományok felépítését és karbantartását az AGR a következő négy funkció segítségével valósítja meg: felvitel, módosítás, torlés és lekérdezés.

Az ERTCSOKK batch program hajtja végre az állóeszközök negyedéves értékcsökkenésének elszámolását és az állóeszközök nullára írását.

A LISTAZO program segítségével lehet az állóeszköz-, a leltár- és a tartozékadatokról, valamint a negyedéves értékcsökkenésről és a nullára leírt állóeszközökről listákat lekérni.

A programok jellemzői

A rendszer kezelése képernyőn keresztül történik. A dialógprogramba való bejelentkezés után első maszkon a jelszót kell megadni. Csak a helyes jelszó ismeretében megengedett a programok használata. Ezután kell a felhasználó nevét és a feldolgozás dátumát megadni. Az ellenőrzött és elfogadott dátum lesz a feldolgozás idején a rendszer dátuma. A karbantartó és a listázó program esetén a képernyőmaszkok teszik lehetővé a feldolgozás vezérlését is.

Az AGR program esetén a menüben történik az állományok meghatározása és a feldolgozás funkciójának kiválasztása. Az egyes funkciókhoz tartozó maszkok vezérlősorában pedig a feldolgozás következő lépéséről kell dönteni. A törzsállományok kezelése hat képernyőképen keresztül történik. Mindhárom állományhoz két-két maszk tartozik. Az első maszkon kell a feldolgozandó rekord kulcsát megadni. A második maszk a rekord adatait kezeli. Ugyanazon képernyővel és funkciókóddal történik a file-ok kezdeti felépítése és karbantartása.

A LISTAZO program esetén is a menüben választhatjuk ki a kért listákat. Lehetséges egyben az összes tábló lekérése is. Az egyes listák előállításához szükséges paramétereket ez után kell külön megadni. A kért tábló előállítása után dönthetünk, hogy a feldolgozást folytatjuk vagy befejezzük.

Az adatállomány jellemzői

A rendszer a következő négy adatállományt használja.

- állóeszközállomány
- tartozékalállomány
- hashadatállomány
- maszkadatállomány.

A törzsadatállomány a leltári szám segítségével a hashtáblán keresztül érhető el közvetlenül. A képernyőkezelés a maszkállománnyal történik.

Az adatállomány leírása

A MASTERFI file tartalmazza az állóeszközzel kapcsolatos adatokat. Rekordjai a leltári szám segítségével a hashtáblán keresztül érhetők el.

A törzsállomány tartozékadatait csak az állóeszköz-törzsadatok előállítás után hozhatók létre. Az állóeszközrekord tartalmazza a hozzátartozó első tartozék mutatóját, míg a tartozékrekordban a következő tartozék címe található. Egy állóeszközhöz legfeljebb huszonnégy tartozék tartozhat.

BEMENŐ ADATOK

AGR bemenő adatai

A program bemenő adatai mindig képernyőről érkeznek.

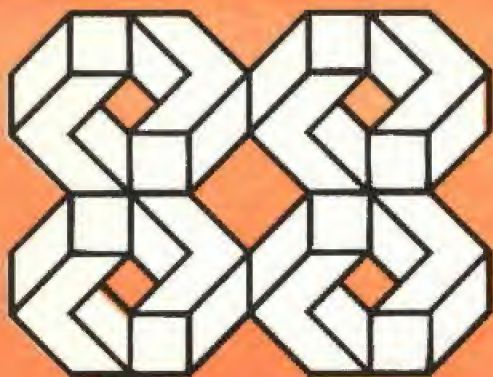
A program hívása után megjelenő képernyőképen kell a jelszót megadni. Ennek elfogadása után adja ki a program az első maszkot (MASK 1), amelyen a felhasználó nevét és a napi dátumot be kell gépelni. Ezután a rendszer ellenőrzi a dátum helyességét. Az elfogadott dátum lesz a feldolgozás folyamán a rendszer dátuma.

Téma MASK 1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
[Empty grid for MASK 1 data entry]																																																																																																			

Téma MASK 3

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
[Empty grid for MASK 3 data entry]																																																																																																			

M08X

Felvilágosítást ad:

Sci-L
Vevőszolgálat
1011 Budapest
Iskola utca 10.
Telefonszám: 260-000
Telexszám: 22-4590

A rendszerbe való bejelentkezés után megjelenik a menü. Itt döntheti el a felhasználó, hogy melyik állományt, és milyen módon dolgozza fel. Ez az állomány és a funkció sorszáma megadásával történik. A funkciók között szereplő „befejezés” biztosítja a programból való kilépést.

A vezérlés következő szintjét azok a maszkok képezik, amelyekben a feldolgozandó rekord kulcsát kell megadni. Az állóeszköz és a tartozékok esetén ez a leltári szám, a leltár esetén a leltári szám és a költséghely. A kulcs megadása után a rendszer ellenőrzi, hogy az adott rekord a file-ban van-e. Hiba esetén hibaüzenet jelenik meg és újra ki kell tölteni a maszkot. Hibátlan kulcs megadása után megjelenik a következő maszk. A menüre az ESC billentyű lenyomásával lehet visszatérni.

Az „Állóeszköz-nyilvántartás” (MASK3) című maszk az állóeszköz-rekordok felvitelét és karbantartását segíti.

A leltáradatok nyilvántartását a „Költséghelyenkénti leltár” (MASK4), a tartozékadatok kezelését a „Tartozék nyilvántartás” maszk (MSK7) végzi. A maszkok kezelése hasonló az állóeszköz kezeléséhez, azzal

a különbséggel, hogy itt lehetőség van a teljes képernyő kiírására és lehozására a folytatás+F vezérlősor segítségével.

A tartozékmásk esetén a le és fel billentyűvel a kurzort a következő, ill. az előző sor elejére lehet léptetni. A törzsállományok karbantartása során a program bemenő adatát képezi:

- a MASTERFI file és
- a STRUCTFI file

Az ERTCSOKK bemenő adatai

A program felhívása után a következő üzenetekre, hogy

- kérem a vállalat nevét megadni
 - kérem a futási dátumot EE/HH/NN formában megadni,
- válaszul a vállalat nevét és a napi dátumot kell megadni. A program bemenő adata: az AETOR.

A LISTAZO bemenő adatai

A program felhívása után az első képernyőn a jelszót kell megadni. A helyes jelszó elfogadása után a menü kerül a képernyőre. Itt adjuk meg a futási dátumot és a vállalat nevét. Majd választani kell, hogy az összes listát ki akarjuk-e írni vagy sorszám szerint kérjük le az egyes táblákat. A különböző listák nyomtatása előtt a program lekérdezi a lista előállításához szükséges paramétereket. A „befejezés”-nél dönthetünk a programból való kilépésről vagy a listázás folytatásáról.

A program bemenő adatai

- MASTERFI
- STRUCTFI
- LEIT.FIL munkafájl

KIMENŐ ADATOK

Az AEGR kimenő adatai

Az állóeszköz-, a leltár- és a tartozékadatok felépítésekor a karbantartó program kimenő adatai:

- az MASTERFI állóeszköz-törzsállomány és
- a STRUCTFI tartozék törzsállomány
- LEIT.FIL páratlan leltárrekordok

Az állományok karbantartása során a törzsfile-ok be- és kimenő adatok egyaránt lehetnek.

Az ERTCSOKK kimenő adatai

A program kimenő adata az AETOR, az állóeszköz-törzsállomány és a „Leltári számonkénti tételes negyedéves értékcsokkenés” tábló. Ezenkívül kimenő adatként előállítja az AEMUN.FIL munkafájl-t, amely a hibás hívásokat és a nullára leírt állóeszközöket tartalmazza.

A LISTAZO kimenő adatai

A listázó a következő listákat állítja elő:

- Főkönyvi számonkénti negyedéves értékcsokkenés
- Költséghelyenkénti negyedéves értékcsokkenés
- Állóeszköz-törzsadatok kartonja
- Költséghelyenkénti leltár
- Leltározott állóeszközök listája
- Nem leltározott állóeszközök listája
- Eltérő költséghelyen lévő állóeszközök listája
- Leltári szám szerinti kimutatás,
- Állóeszközök várható hívási időpontja és
- Nullára leírt állóeszközök.

HARDVER-, ILL. SZOFTVERKÖRNYEZET

A PROP-FINREC programcsomag az SZKI professzionális személyi számítógép családjának az M08 X és a PROPER 8 gépén használható. A programcsomag PASCAL nyelven készült, és a PROPOS-8 operációs rendszer felügyelete alatt működtethető.

Az SZKI a programtermékeiről a Magyar Elektronika című lapban is rendszeresen jelentet meg ismertetőket!

Téma: MASK 3

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

Téma: MASK 7

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

POSTA

BIT-LET

Tisztelt szerkesztőség!

Néhány hónapja Önök részletesen közölték a mikroszámítógépek magánbehozatalára vonatkozó új szabályokat. Annak, aki nem kereskedni kíván a behozott gépekkel, tartozékokkal, ezekkel együtt is komoly érvágást jelent a vám – de úgy tűnt, hogy végül is méltányos megoldás született. Sajnos, az Önök által közölt információ nem volt teljes. Nem hívta fel a figyelmet arra, hogy az ötvenszázalékos kedvezmény (tehát a 20 %-os vám) nem jár, ha egy mikroszámítógép tartozékát nem „az” alapgéppel együtt hozzák be az országba.

Ha tehát valakinek nincs szabéban egyszerre annyi valutája, hogy megvehessen egy számítógépet összes tartozékával egyszerre – memóriabővítéssel, nyomtatóval, stb. – annak az ilyen tartozékok későbbi behozatala esetén a 40%-os vámot kell kifizetnie.

Most nem kívánok vitába szállni ezzel az intézkedéssel, pedig erősen beszűkíti azok körét, akik élhetnek a kedvezménnyel. Csak azoknak kedvez, akik megengedhetik maguknak, hogy egy tagban szerezzenek be gépet és minden tartozékát. Ezzel azonban helytelenítem, hogy erre a fontos szabályra nem hívták fel az olvasók figyelmét. Így aztán az, aki utólag ki akarja (tudja) egészíteni berendezését, vagy esetleg különböző gyártmányokat „házasítana”, a vámkezelés során kellemetlen meglepetésben részesül.

Jó lenne helyére tenni a dolgot.

Lendvai Ottó

Tisztelt Olvasónk!

Kér, hogy „nem kíván vitába szállni az intézkedéssel”. Örülünk, ha ezt tenné. De szerencsére azért a véleménye kiolvasható a sorok közül.

Ami lapunkat illeti: a BIT-LET március 1-én megjelent februári számának 24-25. oldalán közöltük „MI MENNYI?” címmel vámról és számítógépre készült társasjátékunkat. Ebben a következőket olvashatja: „Külön gond, hogy ha valaki csak számítógépéhez való perifériákat hoz – tehát floppyt, printert stb. – gép nélkül. Ez esetben ugyanis nem biztos, hogy megkapja a vámkedvezményt. Ha nincs gépe, amelyhez ezeket a perifériákat hozta, akkor biztos, hogy nem kapja meg. Ha gépe van, akkor kérheti a kedvezményt – vagy megkapja, vagy nem. (Attól függ.) Hogy mitől? Tessék találgatni!”

Nos, ha Ön úgy érzi kötelességünk kevésbé homályosan fogalmazni, akkor megteesszük: Ne tessék találgatni, tessék inkább jó nagybácsit keresni! Ugy olcsóbb!

Van egy problémám, melynek megoldásához, amennyiben lehetséges az önök, és az olvasók segítségét szeretném kérni. A problémám ott kezdődött, hogy kaptam egy VZ-200 típusú számítógépet. Pontosabban ez még nem okozott gondot, sőt ellenkezőleg, hisz nagyon örültem neki. Az igazi probléma akkor jött, mikor írni akartam egy rövid kis gépi kódú programot. A program megírása sikerült ugyan, de elindítani már nem. Ugyanis a USE utasításnál, ugyanúgy, mint a HT-nél, itt is 2 byte-ba kell elpakolni a gépi kódú szubrutin kezdőcímét. A problémám tehát úgy is megfogalmazhatnám, hogy két byte kerestetik, avagy melyiket a hatvannégyezereből.

Kérem, hogy aki ismeri a gépet, és tudja, hogy ez a két byte hol található a memóriában, kérem, írja meg a címre.

Farkas András, 1213 Budapest, Damjanich u. 90.

Sajnos olvasónk kérdésére nem tudunk válaszolni, de olvasótársaitól bizonyára megkapja levélben a kért információt!

Tisztelt Szerkesztőség!

Van egy ZX81-am. Ezzel kapcsolatban lenne néhány kérdésem. Eddig az iskola HT-1080 Z gépén dolgoztam. Ezen a gépen az ASSEMBLER nyelv és a gépi kód segítségével már a képernyőtartalom villogtatását és különböző irányú eltolását is

még tudtam oldani. A ZX81-en ez nem sikerült, mert nem tudom a képernyő címét. Ezért kérem, ha lehetséges – a címre megküldeni a részletes memóriatérképet a ROM-rutinok címével együtt.

Címem: ONDER ZOLTÁN 8500 Pápa, Vajda P. ltp. 33.

Sajnos a részletes leírás beszerzése és megküldésére nem vállalkozhatunk, de a képernyő szerkezetét leírjuk.

A DISPLAY-FILE kezdetét a D-FILE nevű, 2 byte-os rendszer-változó jelzi, értéke PEEK 16396-256 PEEK 16397. Ez egy címzet ad, ahol egy NEW LINE (továbbiakban (N)) karakter (kódja 118) található. Utána következik a képernyő 24 sorának tartalma, mindegyik végén egy-egy újabb (N). Ezek nem biztos, hogy 32 karaktert tartalmaznak, mert a sorok végén álló betűkzők (kódja 0) elhagyhatók.

Ez utóbbi helytakarékosági megfontolásból történik, így pl. ha a szabad memória 3.25 kbyte-nál kisebb, akkor a CLS utasítás hatására a display-file összesen 25 db (N) karakterből áll.

ROM lista ügyben figyelmébe ajánljuk a BIT-LET 10. számát. Ami a második kérdését illeti, arra később válaszolunk.

Kedves levélíró olvasóink!

Nagyon kérjük, hagyjanak bennünket békén a vámtarifákra vonatkozó állandó leveleikkel!

Postánkban naponta tucatszámra fordulnak elő az olyan levelek, amelyek írói semmi mást nem akárnak tőlünk, csak hogy írjuk meg, mennyi ennek vagy annak a gépnek a váma. Nos bármilyen hihetetlen, de semmilyen kapcsolatban sem állunk a Vámhivatallal, így nincs naprakész vámlistánk. De ha lenne is. Higgyék el, hogy egy szerkesztőségnek nem lehet feladata, hogy ilyen témában információs központtá váljék. Így hát ne lapodjenek még, hogy az ilyen levelekre sem a Posta rovatban, sem levélben nem válaszolunk! A szerkesztő

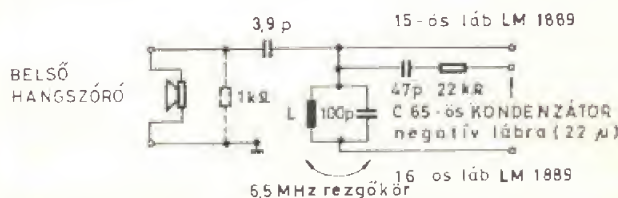
HARDVER ÖTLETEK

Spectrum-hang a tv-hangszórón keresztül

A ZX Spectrum hangját sokan csak a beépített hangszórón szokták hallgatni, bár lehetőség van arra is, hogy a MIC csatlakozó jelét erősítőre vezessük és így külső hangszóróra kapcsoljuk.

Az alábbiakban közölt áramkör segítségével a hangot az antennajelre keverhetjük, és így már nemcsak a képet, de a hangot is a televízió keresztül fogjuk kapni, ugyanúgy, mint a Commodore számítógépnél.

A Spectrumba épített LM 1889 típusú „videó-IC” alkalmas a hangjel fogadására is, de ezt a gyári gépeknél nem használják ki, az IC 15-ös lábára +12 V-ot kapcsolnak. Válasszuk le a 15-ös lábat a +12 V-os feszültségről és kössük be a rajznak megfelelően. A kapcsolásban található rezgőkört 6.5 MHz frekvenciára kell hangolni a tekercs vasmagjának finom beállításával. A hangolást úgy végezzük el, hogy a televízió hangszóróján zajminimumot kapjunk.

A számítógép belső hangszóróját akár ki is kapcsolhatjuk, de ebben az esetben a helyére egy 1 kΩ-om ellenállást kell beforrasztani.

Bankó Miklós MICROTEAM GM

FÉLGÉPNYERŐ

Gyorshír: Amint azt múlt havi számunkban jeleztük, számítógépünkbe betápláltuk a félgépnyerő utolsó sorsolásához szükséges adatokat és szeptember 3-án nyolc, a sorsolásban érintett érdeklődő jelenlétében megnyomtuk a gombot. ... S ekkor a szerkesztőségi Commodore 64 csak ennyit mondott: — ... nem mondott az semmit, meg sem mozdult. A jelenlévőkkel tanakodni kezdtünk, hogy most mitévők legyünk. Végül is szégyenszemre papírosdarabokra írtuk a 31 nevet és egy OTLET feliratú, nem egészen átlátszó anyagból készült valódi nylonzacskóból kihúztunk egyet szerkesztőségünk pártatlan — de nem pártatlan — titkárnőjével. Nos a **nyertes** nem más, mint:

FÖLDVÁRI CSONGOR — Budapest

ZSÁKBAMACSKA

Nagy volt a „döbbenet” (részünkről)! Eddig azt hittük, hogy megfejtőink a szórakozás, a játék kedvéért küldik be elsősorban rejtvényeiket, s most kiderült, hogy csak a nyeremény fontos! A pályázatra ugyanis összesen kilenc levél érkezett! Bezzeg a harmadgépnyerő első feladatára megint közel kétszáz! (Lehet, hogy olvasóink attól féltek, hogy a nyeremény egy zsák macska lesz?) Ráadásul a beküldők nagy része figyelmen kívül hagyta, hogy minél több kérdést kértünk, legtöbbször csak 1–2 kérdést küldtek, gondolván, hogy így is részt vesznek a sorsoláson. Ám most nem lesz sorsolás! A beérkezett kérdések számát és minőségét együtt vizsgálva egyértelmű döntés született: a játéklemez boldog tulajdonosa: Makó Balázs, Miskolc, Árpád u. 48., a Földes Ferenc Gimnázium jelenleg második osztályos tanulója, aki hat kérdést küldött be. Emlékeztetőül: 8 fehér, 5 fekete és 3 tarka macska van zsákunkban. Ennyit adtunk meg. Innen kellett folytatni a pályázóknak.

Íme néhány kérdés:

MAKÓ BALÁZS feladata:

1. A BIT-LET szerkesztősége árverezzi a macskákat. A fehér macskák háromszáz-háromszáz, a feketék kétszáz-kétszáz a tarkák száz-száz forintot érnek. A hangulat egyre emelkedik, ezért minden macskát annyit tudnak eladni, amennyi a macska értékének és a húzás sorsszámának (1–16) szorzata. De hogy a vevők érdeklődése és pénztárcája se lankadjon, nem adhatnak el három egyforma macskát egymás után. A szerkesztőség szeretne minél több pénzt bezsebelni, mert ebből a pénzből akarnak egy 35 000 Ft-os C 64-est venni a zsákbamacska-sorsolásra. Sikerül-e ez? Mennyi a legtöbb, amennyit (ügyes szisztémával) kipróbálhatunk a vevőkből?

KÖHÁZI ZOLTÁN (Székesfehérvár) feladata:

2. Valaki kiveszi a zsákból a macskák felét, s egyet visszatessz. Tudjuk, hogy ekkor a zsákban háromszor annyi fehér láb van, mint fekete. (A tarka macskák lábai fehérek vagy feketék, tetszőleges megoszlásban.) Most valaki visszatessz egy macskát, s kiveszi újra a bent lévőket felét. Ezután négyszer annyi fehér láb van a zsákban, mint fekete. A valaki újra betesz egy macskát, s kiveszi a bent levők felét, akkor már ötször annyi fehér láb van a zsákban, mint fekete.

Kérdés: legalább hány fekete lábnak kellett eredetileg lenni a zsákban?

FEHÉR GÁBOR (Pécs) feladata alapján:

3. A macskák nagyon unták már magukat a zsákban, így elhatározták hogy hattagú küldöttséget menesztenek a BIT-LET szerkesztőjéhez, hogy sorsolja már ki őket. Abban is megegyeztek, hogy CHIP-CÉZÁR, a legnagyobb fekete macska lesz a küldöttség vezetője, de azt már nem tudták eldönteni, hogy a küldöttség többi része milyen színösszeállítású macskákból álljon.

Hányféle variáció közül választhatnak?

HARMAD- GÉP- NYERŐ!

A harmadgépnyerő első feladatának megoldása

Tegyük fel először, hogy nem 10 dobozunk van, hanem kevesebb

A következő megállapításokat tehetjük:

1. 3 doboz esetén 2 mérés kell és elegendő
2. 4 doboz esetén 3 mérés kell és elegendő
3. 5 doboz esetén 4 mérés elegendő.

Ezeket könnyű átgondolni, így a bizonyítást nem részletezzük.

4. 7 doboz esetén 5 mérés elegendő. Jelöljük a 7 dobozt az A, B, C, D, E, F, G betűkkel!

Először mérjük az A és B dobozt! Ha nincs köztük aktív, a 3 megállapítás miatt készen vagyunk. Ha van, akkor mérjük a C és D dobozt (2. mérés)! Ha van köztük aktív, akkor kész, hiszen tudjuk, hogy az egyik aktív az A és B, a másik a C és D között van, innen 2 mérés elegendő a befejezéshez. Ha se C, se D nem aktív, mérjük az E és F dobozokat (3. mérés)! Ha van köztük aktív, akkor az előző gondolatmenet miatt készen vagyunk. Ha nincs, akkor a 2 aktív doboz az A, B, C hármában van, ezért az 1. megállapítás miatt vagyunk kész.

Megjegyzés, már használtuk, de még fogjuk is azt a könnyen belátható tényt, hogy ha n doboz között pontosan 1 aktív van, azt n–1 db méréssel meg lehet keresni.

5. Ez élesíthető. 2 doboz közül 1 aktívat 1, 3 közül 2 méréssel lehet kiválasztani, viszont 4 doboz esetén is elég 2 mérés, itt előszörre 2 dobozt kell mérni.

Nézzük ezek után a 10 doboz esetét. Először belátjuk, hogy 6 mérés elegendő.

Jelöljük a 10 dobozt újra az ABC első tíz betűjével! Először mérjük az A, B és C dobozokat! Ha nincs köztük aktív, akkor a 4. megállapítás miatt készen vagyunk. Ha van, akkor mérjük a D, E, F és G dobozokat (2. mérés)! Ha ezek között van aktív, akkor az 5. megállapítás miatt 4 mérés elég. Ha nincs köztük aktív, akkor mérjük meg a H és I dobozt (3. mérés)! Ha van köztük aktív, akkor az 5., ha nincs, akkor a 2. megállapítás miatt vagyunk készen, hiszen akkor a 2 aktív az A, B, C, J négyesben van.

Belátjuk még, hogy 5 mérés nem feltétlenül elegendő! 10 doboz között a két aktív $\binom{10}{2} = \frac{10 \times 9}{2} = 45$ féleképpen helyezhető el,

tehát nekünk 45 lehetséges közül kell egyet kiválasztani. Minden mérésre igen-nem választ kapunk, tehát szerencsétlenebb esetben éppen olyat, hogy a még lehetséges esetekkel legalább a fele megmaradjon. Így a 45 lehetséges eset közül 1-et valóban nem lehet 5 méréssel biztosan kiválasztani. ($2^5 = 32 < 45$)

Kérjük levágni, és a levélra falragasztani! Beküldési határidő: október 10.

HARMAD-

GÉP-

NYERŐ!

Harmadgépnyerő harmadik feladat

Ígéretünkhöz híven közöltünk néhányat a ZSÁKBAMACSKA beküldött feladataiból.

S most másik ígéretünket is beváltjuk:

a 3. feladat az, hogy válaszoljanak mindhárom kérdésre, s indokolják is meg válaszaikat!